

Waar komt de Roze Driehoek vandaan?

Het is bekend dat in de Tweede Wereldoorlog de Joden van de Nazi's een gele davidster op hun kleding moesten naaien. In de concentratiekampen hadden alle gevangenen, dus niet alleen de joden, een herkenningsteken op hun kampkleding.

Zo droegen de antifascisten, dus de politieke tegenstanders van de Nationaal Socialisten (de Nazi's), een rode driehoek, zigeuners droegen een bruine driehoek en Jehova's getuigen waren herkenbaar aan hun paarse driehoek. Homoseksuele gevangenen moesten een omgekeerde roze driehoek op hun kampkleding dragen.

Voor de opkomst van de Nazi's had Berlijn, de hoofdstad van Duitsland, een bloeiend homoleven. Homoseksuelen uit heel Europa trokken in die tijd naar Berlijn, zoals heden ten dage naar Amsterdam: het centrum waar alles gebeurt, waar alles kan.

Homoseksualiteit leek er geen probleem meer te zijn: in de Reichstag (het parlement) hadden de Sociaal-Democraten herhaaldelijk afschaffing bepleit van Paragraaf 175 (een artikel in de wet dat bepaalde seksuele handelingen tussen mannen verbood). Homo's moesten het recht hebben als gewone burgers te leven. In 1927 zei de Nationaal-Socialistische partij echter: "Wij zijn van mening, dat deze mensen meedogenloos moeten worden vervolgd omdat dergelijke verdorvenheden alleen maar kunnen leiden tot verval van de Duitse natie."

In januari 1933 werden de Nazi's de grootste partij in de Reichstag en kwam Hitler aan de macht. De homobars werden gesloten en het Instituut voor Seksuele Wetenschappen werd door studenten en SA-mannen in brand gestoken, waarbij een unieke verzameling boeken en ander materiaal over homo) seksualiteit vernietigd werd.

De daarop volgende zuivering, gericht tegen homoseksuelen, die tien jaar zou duren begon met de uitschakeling van Ernst Röhm. Röhm werd persoonlijk bevriend met Hitler, was oprichter en leider van de SA, een paramilitaire organisatie van criminelen en werklozen, die, gekleed in

bruine hemden, op partijbijeenkomsten de orde moesten bewaren en hij was openlijk homoseksueel.

Hij had Hitler voorgesteld om de SA in het beroepsleger in te lijven. Dit was tegen de zin van de aristocratische generaals en van Himmler, het hoofd van de SS (de Veiligheidsdienst). Daarom maakten zij Hitler wijs dat Röhrn een opstand voorbereidde. Op 30 juni 1934 (de "Nacht van de Lange Messen") bestormde Himmler's elite-SS het hotel waar de SA-leider en zijn metgezellen verbleven. Röhrn en andere SA-leiders werden terechtgesteld "vanwege de voorbereiding van een Putsch en vanwege hun ongermaanse (= homoseksuele) gedrag".

In 1935 werd de wet verscherpt: alle vormen van contact tussen mannen werden strafbaar gesteld, zelfs kussen en omarmen. Het bestaan van een suggestieve foto of een brief leverde al voldoende bewijs voor een veroordeling. Homoseksualiteit werd het middel om alle vijanden van de Staat zwart te maken. Scholen werden gesloten, kerken bestookt, mensen gevangen gezet, louter op grond van een aanklacht op basis van Paragraaf 175.

In oktober 1936 kondigde Himmler de uitroeiing van homoseksuelen aan. "Nu we de weg teruggevonden hebben naar de oud-germaanse kijk op het huwelijk tussen de verschillende rassen, nu moeten we, gelet op het rassenvernietigende en ontaarde verschijnsel van de omoseksualiteit, ook terugkeren naar de Arische denkwijze over de eliminatie van gedegeneerden." Voortaan dienen de Gerechtshoven die onder de jurisdictie van de SS vielen, de doodstraf uit te spreken over misdaden tegen Paragraaf 175.

Er werden steeds meer homo's opgepakt. Ze werden niet meer in de overvolle gevangenissen opgesloten, maar naar de concentratiekampen gestuurd. In die kampen moesten zij een omgekeerde roze driehoek dragen ter onderscheiding van de andere gevangenen. De mannen met de roze driehoek werden door hun bewakers, maar ook door medegevangenen als minderwaardig beschouwd. De roze driehoek bestempelde hen tot de laagste vorm van kampleven, beroofde hen van rantsoenen, ontzegde hen opname in de primitieve ziekenafdelingen, dwong hen te werken tot zij er bij neervielen, stelde

hen bloot aan de ergste martelingen, deed hen de meest gruwelijke medische proeven ondergaan.

Niemand weet hoeveel homoseksuelen in de kampen omgekomen zijn: de registers werden vernietigd en de voormalige bewakers waren -en dit zal niemand verbazen- niet bereid hierover te spreken.

Na de oorlog, toen duidelijk werd wat er in de concentratiekampen gebeurd was, werd er aan de slachtoffers van politieke en racistische vervolging schadevergoeding aangeboden. Maar de mannen met de roze driehoek vergat men liever, het lot van de homo's werd doodgezwegen. Paragraaf 175 bleef van kracht en dus verdwenen de homoseksuele overlevenden van de Nazi- kampen in de anonimiteit.

Eind jaren zeventig werd de vervolging van de homoseksuelen in Nazi-Duitsland door de homobeweging "herontdekt". De roze driehoek wordt sindsdien door strijdbare lesbische vrouwen en homoseksuelen mannen gedragen als teken van solidariteit met de homo- slachtoffers uit de Tweede Wereldoorlog. Ook wordt de roze driehoek gedragen als confrontatiemodel om de samenleving erop te attenderen dat homoseksualiteit nog steeds wordt doodgezwegen, dat er nog steeds homoseksuelen worden gediscrimineerd en vervolgd.

De roze driehoek is een geuzenteken geworden, eens was het een teken van verachting, nu een teken van homo-trots en solidariteit.

De Nederlandse regering heeft in 2003 opdracht gegeven wetenschappelijk onderzoek te doen naar de lotgevallen van homoseksuele mannen en lesbische vrouwen tijdens de bezetting.